

N:o 140.

Af herr **J. G. Pettersson** i Södertälje m. fl., om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående internering af alkoholister.*

Vid tre föregående riksdagar — 1903, 1905 och 1906 — hafva undertecknade, med instämmande af ett stort antal ledamöter af Andra Kammaren, väckt motioner angående internering af alkoholister, därvid vi de bägge sista gångerna inskränkt oss till en hemställan om utredning af frågan. I anledning af berörda motioner har lagutskottet tre gånger tillstyrkt och Andra Kammaren för sin del tre gånger beslutit skrifvelse med begäran om sådan utredning. Men genom Första Kammarens afslag har frågan fallit.

Då emellertid, för så vidt vi kunna finna, detta afslag berott på missuppfattning af vårt förslag, hvilken missuppfattning vi genom en fortsatt diskussion i ämnet hoppas kunna skingra, och då frågan är af den trängande betydelse, att den för vårt folks välfärds skull ej alltför länge bör undanskjutas, tillåta vi oss härigenom ännu en gång återkomma med vår begäran om en utredning af densamma.

Vi vilja ingalunda påstå, att alla de argument, som inom Första Kammaren anförts mot den tvungna interneringen af alkoholister, fullständigt sakna fog. Sålunda är det utan tvifvel riktigt anmärkt, att afgörandet, huruvida en person till följd af alkoholism bör interneras, kan blifva en svår och delikat sak, samt att, innan man vet, huru saken skulle komma att i detalj ordnas, möjligheten af obehörig inspärning ej kan anses alldeles utesluten. Men just på grund af dessa omständigheter påyrka vi icke heller omedelbart någon lag i ifrågavarande afseende. Vår hemställan går endast ut på en *utredning* af frågan, jämväl omfattande de garantier, som kunna erhållas till skydd mot lagens missbruk.

Vi kunna instämma äfven i ett annat uttalande, som under behandlingen af vår motion vid 1906 års riksdag gjordes af våra motståndare inom Första Kammaren. »Samhällets skuld», sade man, »betalas bättre

på det sätt, att samhället söker anordna anstalter, där dessa olycksbarn bringas in i ett bättre läge, beredas en bättre framtid genom att återställas till förmågan att som fria människor kunna lefva sitt lif och verka på bästa sätt — än genom att behandla dem i likhet med sinnessjuka och dylika, som icke kunna sköta sig själfva. Man bör skaffa dem hjälp till att återvinna sin egen kraft och förmåga att sköta sig.» Helt visst är detta riktigt. Utan tvifvel är det bättre, om man kan förmå drinkarne att frivilligt underkasta sig erforderlig behandling. Och vårt syfte har naturligtvis icke heller varit, att man skulle tvinga in på anstalter sådana alkoholister, som själfva inse sin olycka och själfva begära att blifva vårdade. Specialisterna på alkoholistbehandlingens fält vitsorda ganska enstämmigt, att det är större utsikt att lyckas bota en alkoholist, som frivilligt söker inträde på en anstalt, än en som mot sin vilja där interneras. Men de erinra också med lika stor enstämmighet: *att ett mycket stort antal alkoholister icke inse sitt elände och därför aldrig godvilligt söka läkarbehandling; att för dessas skull den lagliga tvångsinterneringen är oundgängligen nödvändig, samt att äfven i fråga om de mot sin vilja internerade alkoholisterna behandlingen har att uppvisa en tämligen hög procent tillfrisknade.* Därjämte har man påvisat den betydelsen af tvångsinterneringen, att redan vetenskapen om dess möjlighet förmår många alkoholister att frivilligt underkasta sig anstaltsvård.

Mot vårt förslag har äfven invändts, att domstolarne skulle blifva öfverhopade med arbete, om det skulle äläggas dem att behandla frågor om internering af alkoholister. Härtill vilja vi till en början anmärka, att i denna invändning ligger ett visst erkännande af det samhällsbehof, vi i våra motioner fäst uppmärksamheten på.

Men vidare tillåta vi oss draga i tvifvelsmål, att domstolarnes arbete verkligen skulle komma att i sin totalitet ökas, om de finge att handlägga frågor om dylik internering. Ty på samma gång skulle väl domstolarne befrias från att befatta sig med afdömandet af en massa brott, begångna under alkoholismens inflytande, samt en ännu större mängd fylleriförseelser. Det synes nämligen uppenbart, att internering i åtskilliga dylika fall borde träda i stället för straff.

Det kanske kraftigaste skäl man trott sig kunna åberopa mot våra motioner i detta ämne, har varit hänvisningen till deras ekonomiska konsekvenser, hvilka man framställt såsom fruktansvärda. Vi vilja å vår sida icke förneka, att en rationell drinkarevård *kan* komma att kräfva rätt dryga kostnader, men vi våga bestämdt bestrida, att dessa kostnader ens tillnärmelsevis kunna komma att uppgå vare sig till beloppet af de förluster, som den tämligen ohejdade alkoholismen nu tillåtes åsamka vårt land, eller till summan af de inkomster, som nu tillflyta statens och kom-

munernas kassor ur alkoholisternas och deras familjers fickor. I alla händelser vet man ej något bestämdt om totalkostnaden, förr än utredning därom verkställt, och såsom lagutskottet vid fjolårets Riksdag uppvisade, *kan* saken ordnas rationellt, utan att kostnaderna behöfva blifva afskräckande.

Mot vårt förslag har äfven anförts, att den tendens, som bär upp detsamma, skulle vara af ytterst betänklig beskaffenhet, samt att den af oss ifrågasatta anordningen vore af så ingripande betydelse, innebure ett så våldsamt ingrepp i privatlivet, att den ingalunda kunde anses berättigad annat än i fall af yttersta nödtvång. Härtill kunna vi genmäla, att ett kraftigt ingripande mot alkoholismens samhällsfara verkligen är af yttersta nödtvång påkalladt. Såsom stöd för detta påstående åberopas nedanstående uppgifter af Stockholms stads fattigvårdsinspektör A. Lindblom.

År 1900 åtnjöto i Stockholm 1,564 familjer fattigvårdsunderstöd. I 800 af dessa understödsfall, d. v. s. 51,7 % af hela antalet, berodde fattigdomen på dryckenskap. År 1901 utgjorde understödsfallen 1,392, och af dessa berodde 756, d. v. s. 54,3 %, på dryckenskap. Af de å allmänna försörjningsinrättningens sjukhus intagna omkring 1,800 patienterna befunnos närmare 300 personer lidande af alkoholism och dess följsjukdomar. Af de å arbets- och försörjningsinrättningen intagna männen kunna omkring 90 % anses hemfallna åt dryckenskap. Lagen lägger nu icke några hinder i vägen för drinkaren att gång på gång ruinera familjen och förstöra hemmet. Några typiska fall: En periodsupare hämtade vid sina dryckenskapsanfall sin lungsjuka hustru från sjukhuset för att med henne fortsätta den äktenskapliga sammanlefnaden. Myndigheterna kunde icke göra något för att hindra honom härutinnan. En gift man klagade öfver sin på dryckenskap begifna hustru. Vid fattigvårdsinspektörens besök i hemmet satt hustrun halfnaken och alldeles rusig och ammade sitt späda barn; bredvid henne stod ett äldre barn, synbarligen idiot, till hvilket en supig inneboende påstods vara far. En murare med en aflöning af 60 öre i timmen låter hustrun försörja makarnas fyra barn. Han kommer hem endast då han är full och för tillfället tröttnat på den kvinna, med hvilken han sammanbor. Då hustrun vägrar att fortsätta den äktenskapliga sammanlefnaden med honom, slår han henne och barnen, håller fotogen på det af hustrun inköpta matförrådet, slår sönder möblerna och förstör de arbetsmaterialier hustrun erhållit af sin arbetsgifvare. Två hyggliga syskon besökte fattigvårdsinspektören för att få hjälp till sin på dryckenskap begifna moder. Det befanns, att ifrågavarande kvinna flera gånger i veckan måste omhändertagas på gatan, redlost öfverlastad. Under ruset stjal hon och aflar barn, som halfsyskonen få försörja.

Fattigvårdsinspektören Lindblom fogar till förestående uppgifter några allmänna reflexioner i ämnet, af hvilka vi tillåta oss här meddela följande:

»När man dagligen och stundligen hör föräldrar bedja om hjälp för sina barn, hustrur för sina män, män för sina hustrur, barn för sina föräldrar, och man i de flesta fall står maktlös, intages man snart af en orubblig öfvertygelse — — — — att det för att i begynnelsen stäffa det onda — — — — finnes blott ett sätt, det är, att samhället skall genom tvångsinternering hafva rätt att skydda sig mot de faror, som hota dess nutid och ännu mer dess framtid från alkoholister.»

Fattigvårdsinspektören Lindbloms mening i detta afseende biträdades ock af den i oktober månad 1906 i Stockholm samlade fattigvårdskongressen, som enhälligt uttalade sig till förmån för tvångsinternering af sådana familjeförsörjare, hvilka på grund af alkoholism försumma sin försörjningsplikt.

Till sist tillåta vi oss här åberopa följande utdrag af en afhandling i ämnet af juris professor F. Endemann i Halle (Juristisch-psychiatrische Grenzfragen, I band, 4 häft., Halle 1904):

»Tvångsbehandling i en offentlig drinkareanstalt bör den underkastas, som i följd af begifvenhet på starka drycker råkar i ett tillstånd, som innebär fara att till hans och hans familjs underhåll den offentliga fattigvården måste tagas i anspråk. Härmed erkännes den sociala grunden för tvångsbehandlingen. Hvarje drinkare skall icke ställas under uppsikt: den personliga friheten att fördärfva sig själf förblir lagligen oantastad. Annorlunda, när nöd hotar, som tager den offentliga fattigvården i anspråk. Då fattigvården i kraft af lagens bud äfven måste lämna den genom dryckenskap afsigkomne och arbetsoduglige samhällsmedlemmen nödvändigt lifsuppehälle, får man ej undanhålla den medel att söka förebygga inträdet af ett sådant tillstånd. — — — — —

Äfven bör beaktas den lagliga skyldigheten att försörja anhöriga. Förfaller familjefadern till dryckenskap, så faller familjen fattigvården till last. Äfven detta är af betydelse för bedömande af nödvändigheten af en tvångsbehandling. — — — — —

Den som blifvit ådömd straff för ett i berusadt tillstånd begånget allmänfarligt brott, svårare misshandel eller sedlighetsförbrytelse eller som frikänts från ansvar för något af nu nämnda brott på grund af otillräknelighet (i följd af alkoholism) vid gärningens föröfvande, bör af domstolen kunna jämte eller i stället för straff öfverlämnas till en offentlig alkoholistanstalt. Tiden för tvångsinterneringen bör fastställas i domen; den får icke öfverstiga 2 år.

Härvidlag är det fråga om tvångsbehandling i den offentliga säkerhetens intresse. Dryckenskapen ger hvarje år anledning till flera tusentals brott. Domstolarna befinna sig inför dem för det mesta i ett förtvifladt läge. Den vanliga invändningen går ut på: medvetslöst öfverlastadt tillstånd i det ögonblick då gärningen föröfvades; ofta lyckas det ock för-

svaret att åstadkomma läkareintyg, att gärningsmannens fria viljebestämning i följd af hans alkoholism var upphäfd eller åtminstone inskränkt. Domstolen står då inför alternativet: fälla drinkaren trots hans otillräknelighet eller frikänna honom med vetskap om att han omedelbart skall skrida till nya våldsdåd.

Båda dessa slut äro otillfredsställande. Folkets rättsmedvetande fordrar kategoriskt, att detta missförhållande skall afhjälpas. Ingen får till fara för allmänheten göra anspråk på ett privilegieradt tillstånd såsom oansvarig drinkare. Men gör han det, så måste han finna sig i den konsekvensen, att samhället skyddar sig för honom genom att medelst tvångsbehandling söka bota hans dryckenskap.»

På grund af hvad vi nu anfört och under åberopande därjämte af lagutskottets sakrika utlåtande öfver vår motion vid 1906 års riksdag, få vi härigenom hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och i hvad mån föreskrifter må kunna meddelas i fråga om internering af alkoholister äfven mot deras vilja i för dem afsedda kuranstalter, samt, ifall utredningen därtill gifver anledning, för Riksdagen framlägga förslag till lagstiftning i ämnet.

Stockholm den 25 januari 1907.

Jakob Pettersson.

Ernst Beckman.

Curt Wallis.

I förestående motion instämma:

<i>K. H. Gez. von Schéele.</i>	<i>Robert Johansson.</i>	<i>Oskar Berg.</i>
<i>Hjalmar Wijk.</i>	<i>E. L. Camitz.</i>	<i>E. A. Nilson.</i>
<i>Gottfr. Thavenius.</i>	<i>Åxel Lundblad.</i>	<i>Åxel Rune.</i>
<i>Chr. Olsson.</i>	<i>Carl Jansson i Edsbäcken.</i>	<i>Värner Rydén.</i>
<i>Aug. Nilsson.</i>	<i>P. Hörnstén.</i>	<i>Joh. Ström.</i>
<i>M. Sundström.</i>	<i>Aug. Larsson.</i>	<i>S. H. Kvarnzélius.</i>
<i>Eduard Wavrinsky.</i>	<i>J. Byström.</i>	<i>Ol. Olsson i See.</i>
<i>O. Alfr. Berg.</i>	<i>Carl Gustafsson.</i>	<i>C. G. Sædén.</i>
<i>Rob. Karlsson.</i>	<i>Oscar Forssling.</i>	<i>L. Gust. Broomé.</i>
<i>J. Hellgren.</i>	<i>Knut Kjellberg.</i>	<i>M. Matsson.</i>
<i>A. P. Risberg.</i>	<i>Nils Larsson.</i>	<i>Johan Ericsson.</i>
<i>John Erlansson.</i>	<i>J. E. Ericsson.</i>	<i>Per N:son Bosson.</i>
<i>E. A. Leksell.</i>	<i>A. J. Christiernson.</i>	<i>G. M. Sandin.</i>
		<i>Karl Warburg.</i>